EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

9. juuni 2011 *

Kohtuasjas C-361/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Conseil d'État (Belgia) 9. juuli 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. juulil 2010, menetluses

Intercommunale Intermosane SCRL,

Fédération de l'industrie et du gaz

versus

État belge,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: D. Šváby, koja esimees, R. Silva de Lapuerta (ettekandja) ja G. Arestis, kohtunikud

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtujurist: E. Sharpston,
kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Intercommunale Intermosane SCRL, esindaja: advokaat J. Bourtembourg,

– Belgia valitsus, esindajad: J.-C. Halleux ja T. Materne,

– Austria Vabariik, esindaja: C. Pesendorfer,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Patakia ja G. Zavvos,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 204, lk 37; ELT eriväljaanne 13/20, lk 337), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, lk 18; ELT eriväljaanne 13/21, lk 8, edaspidi „direktiiv 98/34") artikleid 1 ja 8.

2 Taotlus on esitatud Intercommunale Intermosane SCRL ja mittetulundusühingu Fédération de l'industrie et du gaz ning Belgia riigi vahelises kohtuvaidluses seoses vanade elektripaigaldiste minimaalsete ohutusnõuetega töökohtades.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

3 Direktiivi 98/34 artikkel 1 sätestab:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. *toode* – iga tööstuslikult valmistatud toode ja põllumajandustoode, ka kalatoode;

[…]

3. *tehniline spetsifikatsioon* – dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta.

[…]

4. *muud nõuded* – nõuded, mis ei ole tehniline spetsifikatsioon ja mis esitatakse tootele eelkõige tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil ning mis mõjutavad tema elutsüklit pärast turuleviimist, nagu kasutamise, ringlussevõtu, taaskasutamise

või kõrvaldamise tingimused, kui need võivad oluliselt mõjutada toote koostist, olemust või turustamist;

[…]

11. *tehnilised eeskirjad* – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 10.

[…]

[…]

Käesolevat direktiivi ei kohaldata nende meetmete suhtes, mida liikmesriigid peavad asutamislepingu alusel vajalikuks isikute, eelkõige töötajate kaitse tagamiseks toodete kasutamisel, eeldades, et need meetmed ei avalda mõju toodetele."

4 Direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimene lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Piiramata artikli 10 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise

või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest vastava standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud."

Siseriiklikud õigusnormid

5 2. juuni 2008. aasta kuningliku dekreedi, mis käsitleb vanade elektripaigaldiste minimaalseid ohutusnõudeid töökohtades (*Moniteur belge,* 19.6.2008, lk 31631, edaspidi „kuninglik dekreet"), artiklid 8–13 sätestavad:

„*Artikkel 8.*

Elektripaigaldised paigaldatakse viisil, mis kaitseb töötajaid otsesest ja kaudsest kokkupuutest tulenevate ohtude eest, eelkõige puudulikust isolatsioonist, käsitsemisest ja atmosfäärimõjudest tuleneva ülepinge eest, põletuste ja muude terviseriskide eest ning samuti elektri kasutamisest tulenevate mitteelektriliste ohtude eest.

Kui eespool nimetatud ohte ei ole võimalik kõrvaldada projekteerimisel või ühiskaitsemeetmetega, võib elektripaigaldistele juurdepääsu lubada üksnes [elektripaigaldiste üldmääruse] artiklis 47 sätestatud BA4 või BA5 kategooria pädevusega töötajatele.

Artikkel 9.

Elektripaigaldised paigaldatakse viisil, millega:

1. välditakse ohtlikke elektrikaari ja pinnatemperatuure;

2. välditakse ülekuumenemist, tulekahju ja plahvatusi.

Artikkel 10.

Lõige 1. Iga vooluahelat kaitseb vähemalt üks kaitseseade, mis katkestab ülekoormuse korral voolu enne, kui isolatsiooni, ühendusi, elektrijuhte või keskkonda kahjustada võiv kuumenemine saab tekkida.

Iga vooluahelat kaitseb vähemalt üks kaitseseade, mis katkestab lühise enne kahjuliku mõju tekkimist.

Lõige 2. Erandina lõike 1 sätetest on lubatud jätta teatud vooluahelad ülekoormuse eest kaitsmata, tingimusel et järgitud on [elektripaigaldiste üldmääruse] artiklites 119, 123 ja 126 sätestatud korda.

Artikkel 11.

Lõige 1. Toitevõrgust lahutatult tööde tegemiseks peab elektripaigaldist või iseseisvaid vooluahelaid olema võimalik välja lülitada kindlalt ja usaldusväärselt.

Lõige 2. Kasutusele vastav lülitamine toimub kindlalt ja usaldusväärselt.

Lõige 3. Alapinge või voolukatkestuse ning voolu taastumise tagajärjed ei sea ohtu töötajate turvalisust.

Artikkel 12.

Elektripaigaldis paigaldatakse elektriseadmetega, mis on konstrueeritud viisil, mis ei sea ohtu inimeste turvalisust, kui paigaldamine ja hooldus toimub õigesti ning kui neid seadmeid kasutatakse vastavalt nende sihtotstarbele.

Sel juhul vastavad seadmed nende dekreetide sätetele, millega võetakse üle kõnealuses valdkonnas kohaldatavad ühenduse direktiivid.

Artikkel 13.

Kasutatavad elektriseadmed on kas oma konstruktsioonilt või täiendava kaitse abil kohandatud olemasolevatele või mõistlikult ettenähtavatele välistele mõjutustele ja kasutamistingimustele."

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

6 Põhikohtuasja hagejad nõuavad 18. augustil 2008 esitatud kaebuses kuningliku dekreedi tühistamist.

7 Oma hagi põhjendusena tuginevad põhikohtuasjas hagejad eeskätt direktiivi 98/34 rikkumisele, kuna kuninglik dekreet ei sisalda tehnilisi eeskirju, mille eelnõu tuleb selle direktiivi artikli 8 kohaselt komisjonile edastada.

8 Neil asjaoludel otsustas Conseil d'État menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas sellised siseriiklikud õigusnormid nagu vaidlustatud kuningliku dekreedi, mis käsitleb vanade elektripaigaldiste minimaalseid ohutusnõudeid töökohtades, artiklid 8–13, milles on sätestatud elektripaigaldiste paigaldamise, elektriseadmete konstrueerimise ja nende seadmete juurde kuuluvate kaitsmete nõuded töötajate kaitse tagamiseks, kujutavad endast direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tähenduses

tehnilisi eeskirju, mille eelnõudest tuleb vastavalt sama direktiivi artikli 8 lõike 1 esimesele lõigule teatada?

2. Kas sellised siseriiklikud õigusnormid nagu eespool viidatud kuningliku dekreedi artiklid 8–13 on eespool viidatud direktiivi 98/34 artikli 1 viimase lõigu tähenduses meetmed, mida liikmesriigid peavad vajalikuks isikute, eelkõige töötajate kaitse tagamiseks toodete kasutamisel, ning mis ei avalda mõju toodetele?"

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

9 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et põhikohtuasjas arutusel olevad siseriiklikud õigusnormid on selle sätte tähenduses tehnilised eeskirjad, mille eelnõust tuleb selle direktiivi artikli 8 lõike 1 esimese lõigu kohaselt teatada.

10 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on direktiivi 98/34 eesmärk kaitsta preventiivse kontrolli abil kaupade vaba liikumist, mis on Euroopa Liidu üks aluspõhimõtetest, ning nimetatud kontroll on vajalik niivõrd, kuivõrd kõnealuse direktiivi rakendusalaga hõlmatud tehnilised eeskirjad võivad olla takistuseks liikmesriikidevahelises kaubavahetuses, samas kui sellised takistused on lubatud ainult siis, kui

need on vajalikud üldise huvi eesmärgiga kohustuslike nõuete täitmiseks (vt 30. aprilli 1996. aasta otsus kohtuasjas C-194/94: CIA Security International, EKL 1996, lk I-2201, punktid 40 ja 48, ning 8. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-303/04: Lidl Italia, EKL 2005, lk I-7865, punkt 22).

11 Selles küsimuses tuleb meenutada, et direktiivi 98/34 artikli 1 punktist 11 tuleneb, et mõiste „tehnilised eeskirjad" jaguneb kolmeks kategooriaks: esiteks „tehniline spetsifikatsioon" direktiivi artikli 1 punkti 3 mõttes, teiseks „muud nõuded" direktiivi artikli 1 punkti 4 määratluses ja kolmandaks sama direktiivi artikli 1 punktis 11 sätestatud keeld toodet valmistada, importida, turustada või kasutada (vt 21. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-267/03: Lindberg, EKL 2005, lk I-3247, punkt 54, ja 8. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-20/05: Schwibbert, EKL 2007, lk I-9447, punkt 34).

12 Eeldades, et põhikohtuasjas arutusel olevaid elektripaigaldisi võib pidada „tooteks" direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 1 tähenduses, tuleb vaadelda, kas asjaomased siseriiklikud sätted kuuluvad neisse kolme kategooriasse.

13 Antud küsimuses piisab sellest, kui märkida sissejuhatuseks, et need sätted ei kuulu direktiivi 98/34 artikli 1 punktis 11 nimetatud kolmandasse, õigus- ja haldusnormide kategooriasse, kuna neis ei ole sätestatud keeldu selles sättes nimetatud toote valmistamiseks, importimiseks, turustamiseks või kasutamiseks.

14 Teiseks tuleb teha kindlaks, kas põhikohtuasjas arutusel olevad siseriiklikud õigusnormid kuuluvad direktiivi 98/34 artikli 1 punktis 11 nimetatud esimesse kategooriasse ehk „tehnilise spetsifikatsiooni" mõiste alla.

15 Kohtupraktikast lähtuvalt eeldab see mõiste, mis on defineeritud artikli 1 punktis 3, et siseriiklik meede viitab tingimata tootele või selle pakendile kui sellisele ning määratleb seega toote ühe nõutava omaduse (vt eespool viidatud kohtuotsus Schwibbert, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

16 Põhikohtuasjas arutusel olevate siseriiklike õigusnormidega seoses tuleb märkida, et nimetatud sätetega ette nähtud teatud elektripaigaldiste minimaalsete ohutusnõuete eesmärk on tagada nende paigaldiste ohutus selleks, et kaitsta neid kasutavaid töötajaid.

17 Tuleb märkida, et minimaalsed ohutusnõuded käsitlevad üldisi ohutusalaseid nõudeid ja eesmärke, ilma et nad tingimata viitaksid asjaomasele tootele või selle pakendile kui sellisele, ja seega määratlemata selle toote omadusi.

18 Järelikult ei sisalda põhikohtuasjas arutusel olevad siseriiklikud õigusnormid tehnilisi spetsifikatsioone direktiivi 98/34 tähenduses.

19 Kolmandaks tuleb kindlaks teha, kas need õigusnormid kuuluvad direktiivi 98/34 artikli 1 punktis 11 nimetatud õigus- ja haldusnormide teise kategooriasse ehk mõiste „muud nõuded" alla.

20 Kohtupraktika kohaselt peavad direktiivi 98/34 artikli 1 punktis 4 sätestatud minimaalseid ohutusnõuded selleks, et neid võiks pidada „muudeks nõueteks", kujutama endast „tingimust", mis võib oluliselt mõjutada asjaomase toote koostist, olemust või turustamist (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Lindberg, punkt 72).

21 Võttes arvesse kõnealuste eeskirjade üldist laadi, ei kujuta need järelikult endast niisuguseid tingimusi ega seega ei saa neid pidada ka muudeks nõueteks artikli 1 punkti 4 tähenduses.

22 Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et põhikohtuasjas arutusel olevad siseriiklikud õigusnormid ei ole selle sätte tähenduses tehnilised eeskirjad, mille eelnõust tuleb selle direktiivi artikli 8 lõike 1 esimese lõigu kohaselt teatada.

Teine küsimus

23 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

24 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ) artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et põhikohtuasjas arutusel olevad siseriiklikud õigusnormid ei ole selle sätte tähenduses tehnilised eeskirjad, mille eelnõust tuleb selle direktiivi artikli 8 lõike 1 esimese lõigu kohaselt teatada.

Allkirjad